

**Інклюзивний підхід до реалізації технологічної освітньої галузі в
початковій школі**

Меленишин Наталія Борисівна¹

Опубліковано	Секція	УДК
28.06.2025	Педагогіка	376.3:373.3:004
DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15789416		

Анотація. У статті проаналізовано сучасні виклики та умови впровадження інклюзивного підходу в освітньому процесі початкової школи у межах технологічної галузі. Окреслено значення інклюзії в контексті реалізації Нової української школи та формування життєвих компетентностей у дітей з особливими освітніми потребами. Розкрито труднощі впровадження: нестача адаптованих навчальних матеріалів, низький рівень цифрової грамотності вчителів, недостатнє технічне забезпечення. Узагальнено результати емпіричного дослідження, що демонструють потребу у вдосконаленні методичної бази. Проаналізовано міжнародний досвід (Швеція, Велика Британія), а також українські ініціативи з інклюзивної STEM-освіти. Представлено порівняльні статистичні дані та окреслено перспективи розвитку інклюзивного технологічного навчання в Україні.

Ключові слова: універсальний дизайн для навчання, адаптовані матеріали, цифрові інструменти, навчальна мотивація, педагогічний супровід, міждисциплінарна взаємодія, STEM-орієнтація, бар'єри доступності, навчальні стратегії, соціалізація учнів.

**Inclusive educational approach in the implementation of the technological curriculum
in primary school**

Annotation: The modern education system in Ukraine is in the process of transformation, which involves the implementation of the principles of inclusiveness at all its levels. An inclusive approach involves the creation of an educational environment that would provide equal opportunities for learning for all students, including children with special educational needs. The implementation of inclusive education in primary school is of particular importance, since this period is the basis for the formation of key competencies, in particular in the field of technological education. The successful implementation of an inclusive approach in the technological education sector contributes to the development of practical skills, critical thinking, creativity and social interaction in all students, regardless of their individual characteristics. The article examines current challenges and conditions for implementing an inclusive educational approach within the technological curriculum in Ukrainian primary schools. The study highlights the importance of inclusion in the context of the New Ukrainian

---

¹ Меленишин Наталія Борисівна, старший викладач, викладач методики навчання технологічної освітньої галузі, Комунальний заклад «Балтський педагогічний фаховий коледж», <https://orcid.org/0009-0006-0619-5162>

School reform and the development of life competencies among students with special educational needs (SEN). Specific barriers to implementation are identified, including a lack of adapted learning materials, insufficient digital competence among teachers, and limited technical infrastructure. The paper analyzes international practices, particularly from Sweden and the United Kingdom, where inclusive models in STEM education show positive outcomes in student engagement and academic performance. Ukrainian initiatives, such as donor-funded projects and the modernization of over 1,500 inclusive learning spaces, are also reviewed. Comparative statistical data illustrate Ukraine's progress and ongoing gaps in the provision of inclusive technological education. The article concludes with strategic directions for improving institutional, methodological, and infrastructural frameworks to ensure equal access to quality education for all learners.

Keywords: universal design in education, adapted learning content, digital accessibility, teacher digital literacy, interdisciplinary support, inclusive pedagogy, student engagement, SEN-oriented innovation, educational equity, collaborative learning.

Вступ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна система освіти в Україні перебуває в процесі трансформації, що передбачає впровадження принципів інклюзивності на всіх її рівнях. Інклюзивний підхід передбачає створення такого освітнього середовища, яке б забезпечувало рівні можливості для навчання всім учням, у тому числі й дітям з особливими освітніми потребами. Особливого значення набуває реалізація інклюзивної освіти в початковій школі, оскільки саме цей період є базовим для формування ключових компетентностей, зокрема в галузі технологічної освіти. Успішне впровадження інклюзивного підходу в технологічну освітню галузь сприяє розвитку практичних навичок, критичного мислення, креативності та соціальної взаємодії у всіх учнів, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей.

Аналіз наукових досліджень засвідчує зростаючий інтерес до питань інклюзивної освіти та технологічної підготовки молодших школярів. Зокрема, у працях українських учених висвітлюються теоретико-методичні засади інклюзивної освіти, а також організаційні підходи до створення інклюзивного освітнього середовища. Значна увага приділяється формуванню цифрової та технологічної компетентності учнів початкової школи, а також розробці освітніх платформ і впровадженню елементів STEM-освіти. Зокрема, у дослідженнях О. Плужник [13], О. Жигайло [14] та С. Горбенка, І. Василяшко [15] розглядаються особливості впровадження STEM-підходу в інклюзивному навчанні, підкреслюється значення адаптації навчальних програм для учнів з особливими освітніми потребами. Водночас відзначається нестача комплексних методичних рішень, що враховують специфіку технологічної освітньої галузі в початковій школі та потреби дітей з ООП.

На практичному рівні тематика реалізації інклюзивного підходу в технологічній освітній галузі представлена через огляд проектів і урядових ініціатив. Так, проєкт «Інклюзивна STEM-освіта» від ГО «Освіторія» у партнерстві з UNICEF (2023) показав можливості залучення дітей з ООП до технологічної творчості навіть за умов обмежених ресурсів [2]. Досвід Швеції в межах національної програми «Tech for All» (2022) демонструє ефективність впровадження адаптивних STEM-платформ, що забезпечують академічну залученість дітей з особливими освітніми потребами [9]. У Великій Британії, за даними *British Journal of Special Education* (2023), понад 65 % шкіл використовують диференційовані модулі з робототехніки, адаптовані до потреб різних учнів [11].

У контексті української освітньої політики позитивні зміни відображено в Національній стратегії розвитку інклюзивного навчання до 2029 року, затвердженій постановою КМУ від 07.06.2024 № 527-р [3; 4; 10]. Документ передбачає комплекс заходів зі створення безбар'єрного освітнього середовища, ресурсного забезпечення, підвищення цифрової та інклюзивної компетентності педагогів. У 2024 році Міністерство фінансів повідомило про спрямування понад 7 млрд грн на розвиток інклюзивної освіти [6], а також про модернізацію більш ніж 1500 освітніх просторів для забезпечення доступу до навчання для всіх учнів [5].

Водночас залишається недостатньо опрацьованою проблема інтеграції інклюзивного підходу саме в технологічну освітню галузь у початковій школі. Відчувається брак методичних рішень, адаптованих до потреб учнів з ООП у сфері трудового навчання, цифрових технологій, проектної діяльності та STEM-орієнтації. У звітах Служби якості освіти зазначається про недостатню готовність шкіл до нового навчального року у сфері інклюзії та цифрової інфраструктури [8], а також про необхідність реформування механізмів нарахування субвенцій, які мають забезпечувати сталий розвиток підтримки дітей з ООП [7]. Враховуючи викладене, постає нагальна потреба у впровадженні комплексної стратегії розвитку інклюзивної технологічної освіти в початковій школі, що передбачає інтеграцію міжгалузевих зусиль освіти, соціального захисту, фінансування та інноваційних технологій для створення доступного, адаптованого та ефективного освітнього середовища для учнів з особливими освітніми потребами.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є дослідити особливості впровадження інклюзивного підходу до реалізації технологічної освітньої галузі в початковій школі, виявити ефективні педагогічні стратегії та умови, що сприяють залученню всіх учнів до навчального процесу незалежно від їхніх освітніх потреб.

Завдання статті полягає у:

- аналізі нормативно-правового забезпечення інклюзивної технологічної освіти;
- виявленні бар'єрів та ресурсів у впровадженні інклюзивного підходу в технологічну галузь;
- узагальненні ефективних практик, інструментів і методик роботи з учнями з ООП у процесі вивчення технологічної освітньої галузі;
- формулюванні рекомендацій для вчителів початкових класів щодо організації інклюзивного навчання у цій сфері.

Результати

Інклюзивний підхід до реалізації технологічної освітньої галузі в початковій школі передбачає створення таких умов навчання, які враховують різноманітні освітні потреби учнів, зокрема дітей з особливими освітніми потребами (ООП), і забезпечують їхню повноцінну участь у навчальному процесі. В українських реаліях реалізація цього підходу стає все більш актуальною в контексті реформи Нової української школи та прагнення до забезпечення якісної освіти для всіх без винятку [2]. Початкова школа, як перша ланка загальної середньої освіти, відіграє ключову роль у формуванні базових компетентностей і життєвих навичок, включно з технологічною грамотністю, що охоплює знання про матеріали, інструменти, елементи інженерії, проектування, цифрову творчість і практичну діяльність.

У той час як інклюзія в гуманітарних дисциплінах уже має певні теоретичні й практичні напрацювання, технологічна освітня галузь досі залишається одним із найбільш складних викликів для педагогічної практики. Це зумовлено не лише технічними й організаційними аспектами — такими як забезпечення фізичного доступу

до сучасного обладнання, адаптованих пристроїв і цифрових ресурсів — а й суттєвими методичними труднощами.

Особливість технологічної освіти полягає у тому, що вона передбачає формування широкого спектру практичних навичок, які вимагають мануальної точності, просторового мислення, високого рівня координації рухів, а також активної взаємодії в команді. Саме тому просте технічне забезпечення освітнього процесу не може гарантувати ефективність інклюзивного навчання в цій галузі без відповідної методичної адаптації змісту предметів.

У педагогічній роботі з дітьми з ООП необхідно враховувати різноманітну підготовку учнів, які можуть мати суттєві відмінності як у фізичних, так і в когнітивних можливостях. Це стосується не лише різної швидкості засвоєння матеріалу, а й способів сприйняття інформації — наприклад, деякі учні краще опрацьовують матеріал через візуальні чи тактильні канали, інші — через аудіальні чи моторні активності [7].

Крім того, різноманітність у виконанні практичних завдань, користуванні інструментами та технологіями вимагає розроблення диференційованих підходів і спеціалізованих адаптивних технік, які забезпечують максимальну самостійність та залученість кожного учня. Особливу увагу слід приділяти також розвитку соціальних навичок і здатності до колективної роботи, що є важливою складовою технологічної освіти, оскільки багато завдань потребують командної взаємодії, обміну ідеями та спільного прийняття рішень.

Інклюзивний підхід до технологічної освіти базується на кількох ключових засадах: індивідуалізації навчання, універсальному дизайні для навчання (Universal Design for Learning, UDL), застосуванні диференційованого викладання, використанні адаптивного обладнання й цифрових інструментів. Практика таких країн, як Швеція, Канада, Велика Британія, демонструє ефективність моделей, у яких діти з ООП залучаються до роботи над проектами разом із однолітками без порушень розвитку через використання спеціальних пристроїв (3D-принтери, адаптовані набори LEGO Education, робототехнічні платформи з голосовим управлінням тощо) [1].

Реалізація інклюзивного підходу в технологічній освітній галузі початкової школи в Україні залишається комплексним завданням, що потребує системних рішень на державному, інституційному та методичному рівнях. Згідно з даними Міністерства освіти і науки України, станом на початок 2024 року в країні функціонувало понад 5 800 закладів загальної середньої освіти, з яких понад 40 % декларували елементи інклюзивного навчання [8]. Водночас лише 12,7 % шкіл мали матеріально-технічне забезпечення, яке дозволяє впроваджувати технологічну освіту в інклюзивному форматі, зокрема для учнів з опорно-руховими порушеннями або іншими ООП.

У червні 2024 р. Кабінет Міністрів України ухвалив Національну стратегію розвитку інклюзивного навчання — програму до 2029 р., що передбачає створення безбар'єрного освітнього середовища, ресурсне забезпечення й підвищення компетентності педагогів [3]. Необхідно розробити чіткий механізм нарахування та розподілу субвенції для підтримки дітей з ООП, який би сприяв реалізації їхніх прав в освітньому процесі. Вирішення проблеми вчасного й достатнього фінансування дійсно потребує системних заходів [4]. Адже за даними Державної служби статистики України, кількість учнів з ООП у загальноосвітніх школах майже подвоїлася за останні п'ять років — з 25 078 у 2020/2021 навчальному році до 40 354 у 2023/2024. Аналогічна тенденція відзначається у дошкільній освіті — збільшення охоплення дітей з ООП як в інклюзивних, так і в спеціалізованих групах свідчить про зростання потреби в корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних послугах [7].

Бюджетна підтримка інклюзивної освіти в 2024 році склала понад 7 млрд грн, що на 2 млрд грн більше, ніж у 2023 році. Ці кошти спрямовані на комплексні заходи для забезпечення якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Зокрема, 5,3

млрд грн виділено на педагогічний супровід близько 40 000 дітей із ООП, що включає оплату праці спеціальних педагогів, асистентів вчителів та інших фахівців, які забезпечують індивідуалізований підхід до навчання [6].

Крім того, 1,5 млрд грн спрямовано на функціонування 664 інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), які відіграють ключову роль у системі підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Центри здійснюють комплексну психолого-педагогічну оцінку, що включає діагностику індивідуальних особливостей розвитку учнів, визначення освітніх потреб та рівня готовності до навчання в інклюзивному середовищі. За результатами оцінки фахівці ІРЦ розробляють індивідуальні освітні плани (ІОП), які враховують специфіку розвитку кожної дитини і передбачають диференційований підхід у навчанні, корекційні та розвивальні заходи.

Окрім цього, ІРЦ надають консультативну підтримку педагогам, батькам та учням, що сприяє гармонійному включенню дітей у навчальний процес та соціальній адаптації. Завдяки центрам процес виявлення потреб стає оперативним і системним, що дозволяє своєчасно коригувати освітні стратегії та забезпечувати необхідний ресурсний супровід. Інвестиції у діяльність ІРЦ сприяють підвищенню якості інклюзивної освіти, мінімізації ризиків відставання у навчанні та розвитку дітей з ООП, а також підтримують формування інклюзивної культурної атмосфери у закладах освіти [8].

На підтримку понад 47 000 дітей з особливими освітніми потребами спрямовано 304,5 млн грн, які покривають широкий спектр корекційних та реабілітаційних послуг, необхідних для комплексного розвитку та соціальної інтеграції. Фінансування охоплює різні види реабілітації — фізичну, психологічну, сенсорну та логопедичну, що сприяє подоланню функціональних обмежень і підвищенню рівня адаптації дітей у навчальному та соціальному середовищі.

Особлива увага приділяється розвитку комунікативних навичок, які є фундаментальними для ефективної взаємодії в колективі та успішної соціалізації. Логопедична допомога забезпечує корекцію мовленнєвих порушень, підтримує розвиток усного мовлення, що має важливе значення для навчання та формування особистості дитини. Крім того, фінансування передбачає надання інших спеціалізованих послуг, таких як психокорекція, сенсорна інтеграція, підтримка у подоланні поведінкових труднощів, а також застосування інноваційних методик і технологій, адаптованих до індивідуальних потреб учнів. Завдяки цим заходам забезпечується комплексний підхід до підтримки дитини, що враховує не лише освітні, а й соціально-психологічні аспекти розвитку, сприяє підвищенню якості життя та створенню умов для максимальної самостійності та успішної інтеграції у суспільство.

Одночасно Міністерство освіти і науки України оголосило про масштабну модернізацію понад 1 500 освітніх просторів — лабораторій, майстерень, спеціалізованих класів для трудового навчання та STEM-дисциплін — упродовж 2024–2025 років. На реалізацію цієї ініціативи передбачено понад 22 млрд грн інвестицій, що надходять як з державного бюджету, так і за підтримки міжнародних партнерів і донорських організацій. Важливо, що всі оновлені навчальні простори мають відповідати сучасним стандартам безбар'єрності, включаючи архітектурну доступність, інклюзивне технічне обладнання, ергономічне зонування та адаптовані цифрові рішення. Це створить комфортне, безпечне й рівноправне середовище для всіх учнів, зокрема для дітей з інвалідністю, сприятиме впровадженню індивідуалізованого підходу до навчання та забезпечить ширший доступ до сучасної технологічної освіти в умовах інклюзивного навчання [5].

У статті, опублікованій у *British Journal of Special Education* (2023), зазначено, що понад 65 % англійських шкіл активно впроваджують диференційовані освітні модулі з робототехніки та цифрових технологій, спеціально адаптовані для учнів з різними освітніми потребами. Це свідчить про значний акцент на індивідуалізації навчального

процесу та використанні інноваційних технологій для забезпечення рівного доступу до якісної освіти [11]. Такий підхід дозволяє не лише підвищувати мотивацію учнів, а й розвивати їхні технічні компетенції, що є надзвичайно важливим у сучасному цифровому світі.

Аналогічно, шведська національна програма «Tech for All», запроваджена у 2022 році, демонструє ефективність інтеграції технологій у навчальний процес для дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Відповідно до звітів програми, за один навчальний рік було зафіксовано 38 % приріст академічної залученості учнів у STEM-предметах (наука, технології, інженерія та математика) [9]. Це стало можливим завдяки впровадженню спеціалізованих навчальних матеріалів, інтерактивних платформ і адаптивних технологій, які підтримують різні стилі навчання та рівні підготовки. Програма також сприяє розвитку критичного мислення, проблемно-орієнтованих навичок та інклюзивної навчальної культури, що є ключовими факторами успішної соціалізації дітей з ООП.

У контексті української системи освіти варто відзначити позитивні зрушення, які свідчать про поступовий розвиток інклюзивного середовища. Одним із ключових досягнень останніх років стало створення мережі інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), які виконують діагностичну, консультативну та корекційну функції, забезпечуючи системну підтримку дітей з особливими освітніми потребами (ООП), їхніх батьків та педагогів. Станом на 2024 рік функціонує понад 660 ІРЦ, що значно покращує доступність психолого-педагогічної допомоги в регіонах [8].

Крім того, реалізуються державні та міжнародні ініціативи, спрямовані на підтримку інклюзивної освіти у сфері науки й технологій. Зокрема, проєкт «Інклюзивна STEM-освіта», впроваджений громадською організацією «Освіторія» у партнерстві з UNICEF, довів, що навіть за умов обмеженого фінансування можливе впровадження дієвих моделей залучення дітей з ООП до освітніх технологічних практик [2]. У рамках цього проєкту було розроблено адаптовані навчальні матеріали, проведено тренінги для вчителів, створено мобільні STEM-лабораторії та організовано навчання дітей з урахуванням їхніх індивідуальних потреб [1].

Подібні ініціативи підтверджують ефективність міжсекторальної співпраці — між громадськими організаціями, міжнародними партнерами та державними структурами — для розвитку інклюзивної технологічної освіти. Проте, попри успішність окремих програм, системність таких підходів на загальнонаціональному рівні залишається обмеженою. Вони поки що мають пілотний або фрагментарний характер і не охоплюють критичну кількість закладів освіти. Відтак, існує нагальна потреба у масштабуванні успішних моделей, їхньому нормативному закріпленні та включенні до державних програм з урахуванням потреб учнів з різними формами ООП.

Нижче розглянемо табл. 1 для порівняння рівнів розвитку інклюзивної освіти в Україні та провідних європейських країнах.

Таблиця 1. Рівень впровадження інклюзивної освіти в Україні, Великій Британії та Швеції (2024 р.)

Показник	Україна	Велика Британія	Швеція
Частка шкіл з інклюзією	40 %	72 %	85 %
Технічне забезпечення	12,7 %	68 %	77 %
Доступність адаптованих матеріалів	~18 %	64 %	71 %
Навчання вчителів з інклюзії	~33 %	80 %	85 %

Джерело: сформовано автором на основі [12]

Порівняльний аналіз показників інклюзивної освіти в Україні, Великій Британії та Швеції у табл. 1 свідчить про суттєві відмінності у рівні впровадження інклюзії в освітні системи цих країн. На 2024 рік частка українських шкіл, що впроваджують інклюзивне

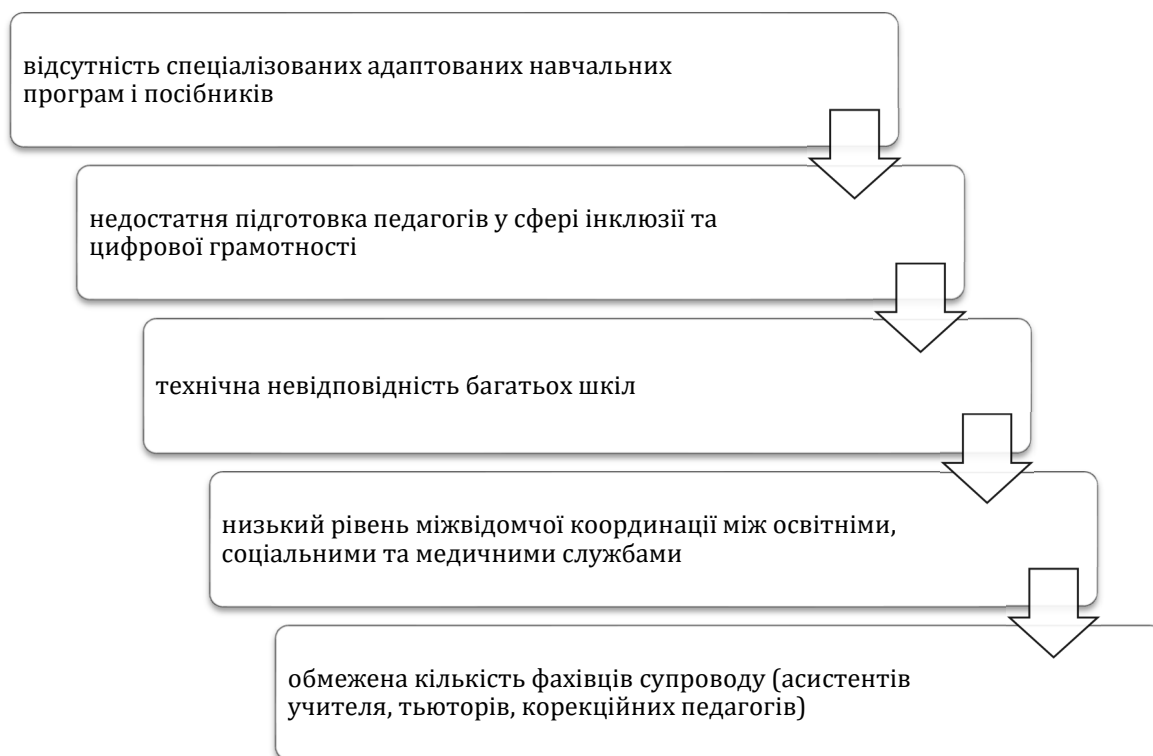
навчання, становить лише 40 %, тоді як у Великій Британії цей показник досяг 72 %, а у Швеції – 85 %. Це свідчить про те, що в Україні інклюзія досі не стала масовим освітнім стандартом і залишається на етапі часткового впровадження.

Найбільше відставання в Україні спостерігається в аспекті технічного забезпечення інклюзивного освітнього процесу: лише 12,7 % навчальних закладів мають відповідні засоби та інфраструктуру, що є критично низьким показником у порівнянні з 68 % у Великій Британії та 77 % у Швеції. Це безпосередньо впливає на можливість реалізації інклюзивного середовища, обмежуючи доступ дітей з особливими освітніми потребами до якісної освіти.

Показник доступності адаптованих навчальних матеріалів також демонструє значне відставання України (~18 %) у порівнянні з провідними європейськими практиками (64 % у Великій Британії, 71 % у Швеції). Це свідчить про слабку інституційну та методичну підтримку педагогів і недостатню увагу до навчального контенту, адаптованого під потреби різних категорій учнів.

Ще одним важливим критерієм є рівень підготовки педагогів до роботи в інклюзивному середовищі. В Україні лише близько третини вчителів (~33 %) пройшли відповідне навчання, що значно поступається показникам Великої Британії (80 %) і Швеції (85 %). Цей розрив засвідчує необхідність системної підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів із фокусом на інклюзивну методику, психолого-педагогічну підтримку та роботу в мультидисциплінарних командах.

Серед основних бар'єрів, що стоять на шляху реалізації інклюзивної технологічної освіти, слід відзначити наступні (рис. 1).

Рис. 1. Бар'єри реалізації інклюзивної технологічної освітньої галузі в початковій школі

Джерело: сформовано автором на основі [8]

Проблема також полягає в тому, що технологічна освітня галузь часто сприймається як другорядна або допоміжна в початковій школі, поступаючись пріоритетом мовно-літературній, математичній чи природничій підготовці. Такий

підхід призводить до недооцінки потенціалу технологічного навчання як важливого чинника розвитку життєвих компетентностей у дітей з особливими освітніми потребами (ООП). В умовах інклюзивного освітнього середовища технологічна освіта набуває особливої значущості, адже вона передбачає діяльнісний підхід, який дозволяє учням із різними типами сприймання та рівнями підготовки брати активну участь у навчальному процесі.

На практиці технологічне навчання охоплює не лише роботу з матеріалами, інструментами чи виготовлення виробів, а й інтегрує широкий спектр завдань, що сприяють розвитку креативного мислення, навичок розв'язання практичних проблем, планування, аналізу, а також взаємодії в малих групах. Саме такі навички — критичне мислення, співпраця, адаптивність, самоорганізація — є надзвичайно важливими для успішної соціалізації та подолання бар'єрів у навчанні дітей з ООП.

Крім того, технологічна галузь має потужний потенціал для впровадження інклюзивних STEM-підходів, які забезпечують різнорівневу активність, варіативність завдань та можливість кожній дитині реалізувати свій потенціал відповідно до індивідуального освітнього плану.

Рекомендації вчителям початкових класів щодо організації інклюзивного навчання у технологічній освітній галузі включають наступне. Для дітей з особливими освітніми потребами потрібно розробляти адаптовані або модифіковані навчальні завдання, враховуючи їхні можливості, рівень розвитку, темп роботи, рівень самостійності. Важливо дотримуватись вимог до індивідуальної освітньої траєкторії, спираючись на рекомендації фахівців інклюзивно-ресурсного центру, а також за участі асистента вчителя.

Освітнє середовище в класі повинно бути організоване так, щоб воно було безпечним, зручним і доступним для кожної дитини, зокрема для учнів з порушеннями опорно-рухового апарату чи сенсорними порушеннями. Конструкційні матеріали, інструменти і зразки виробів мають бути розміщені на рівні доступу до дитини.

На уроках варто активно використовувати допоміжні засоби – візуальні інструкції, відео, демонстраційні матеріали, моделі, мультимедійні презентації, щоб краще донести послідовність дій під час виготовлення виробу. Діти з порушеннями мовлення або слуху потребують додаткової візуалізації, а діти з інтелектуальними порушеннями – чітких, простих і повторюваних пояснень.

Важливим чинником успішного інклюзивного навчання є створення сприятливої атмосфери в колективі. Учитель має формувати в учнів толерантне ставлення до відмінностей між дітьми, розвивати емпатію, взаємоповагу і стимулювати бажання до співпраці. Важливо підтримувати учнів з ООП позитивною оцінкою навіть за невеликі досягнення.

Вчитель, який працює в інклюзивному класі, повинен постійно вдосконалювати свої професійні навички: брати участь у семінарах, тренінгах, педагогічних майстерках з інклюзивної освіти, а також обмінюватися досвідом з колегами.

Таким чином, інклюзивний підхід до реалізації технологічної освітньої галузі в початковій школі має базуватись на поєднанні державної політики, підготовки фахівців, інфраструктурного забезпечення та впровадження інноваційних педагогічних технологій. Лише за умов скоординованої міжсекторальної співпраці та чіткого усвідомлення цінності інклюзії в усіх сферах освіти, зокрема й технологічній, можлива побудова справді доступної й ефективної освітньої системи для кожної дитини.

Висновки

У результаті дослідження підтверджено, що інклюзивний підхід до реалізації технологічної освітньої галузі в початковій школі є необхідною складовою сучасної

системи освіти, що сприяє формуванню базових компетентностей та життєвих навичок у дітей з різними освітніми потребами. Виявлено, що технологічна освіта, на відміну від гуманітарних дисциплін, має низку унікальних викликів, зумовлених специфікою змісту, що вимагає поєднання мануальних, когнітивних та соціальних умінь.

Аналіз практики показав, що в українських школах реалізація інклюзії в технологічній галузі має обмежений масштаб через недостатність матеріально-технічного забезпечення, брак адаптованих навчальних матеріалів та низький рівень цифрової компетентності педагогів. Водночас бюджетна підтримка та державні ініціативи свідчать про поступове покращення ресурсного забезпечення і створення умов для інклюзивного навчання.

Порівняння з міжнародним досвідом демонструє значний розрив між Україною та провідними країнами Європи, що вказує на нагальну потребу системних реформ, спрямованих на розвиток інфраструктури, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів та впровадження універсального дизайну навчання.

Наголос зроблено на важливості комплексного підходу, що поєднує державну політику, інституційну підтримку, педагогічну методичку та використання сучасних адаптивних технологій. Такий підхід є запорукою створення безбар'єрного освітнього середовища, яке забезпечить рівні можливості для навчання і розвитку кожної дитини, зокрема з особливими освітніми потребами.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та апробації диференційованих методик навчання у технологічній галузі для різних категорій учнів, а також у вивченні ефективності цифрових та адаптивних інструментів у реальних інклюзивних класах. Особливу увагу варто приділити аналізу впливу міждисциплінарної взаємодії педагогів і фахівців на якість освітнього процесу.

Таким чином, подальший розвиток інклюзивної технологічної освіти в початковій школі є ключовим фактором забезпечення рівного доступу до освіти і соціалізації дітей з ООП, що відповідає сучасним вимогам суспільства і державної політики у сфері освіти.

Список використаних джерел

1. В Україні запустили єдиний портал про навчання під час війни OSVITANOW.ORG. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-release/osvitanoworg>
2. ГО «Освіторія» & UNICEF. Проект «Інклюзивна STEM-освіта», 2023. URL: <https://osvitanow.org>
3. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Стратегії... Збільшення дітей з ООП: з 4180 (2017) до 40147 (2024). Постанова № 527-р від 07.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-p>
4. Кабінет Міністрів України. Уряд ухвалив Національну стратегію розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 р. — 07.06.2024. URL: <https://mon.gov.ua/news/uriad-ukhvalyv-natsionalnu-stratehiu-dlia-zabezpechennia-iakisnoho-inkliuzyvnoho-navchannia>
5. Міністерство освіти і науки України. 1500+ освітніх просторів: найбільше оновлення інфраструктури (24.03.2025). URL: <https://mon.gov.ua/news/1500-osvitnikh-prostoriv-naimasshtabnishe-onovlennia-osvitnoi-infrastruktury-v-ukraini>
6. Міністерство фінансів України. Мінфін: 7 млрд грн спрямовано на розвиток інклюзивної освіти (2024). URL: <https://mof.gov.ua/uk/news/minfin-tsogo-roku-ponad-7-mlrd-grn-spriamovano-na-rozvitok-inkliuzivnoi-osviti-4781>
7. Необхідно змінювати принципи нарахування та розподілу субвенції для підтримки дітей з ООП. URL: <https://eo.gov.ua/neobkhdno-zminiuvaty-pryntsypy-narakhuvannia-ta-rozpodilu-subventsii-dlia-pidtrymky-ditey-z-ooop/2024/11/13/>

8. Стан підготовки закладів освіти до нового 2024/2025 навчального року. URL: <https://sqe.gov.ua/hotovnist-zo-2024-2025nr/>
9. «Tech for All» (Швеція, 2022). Звіт щодо інклюзивної STEM-освіти. URL: <https://www.tfaconsulting.com>
10. «Нова українська школа». В Україні схвалили Нацстратегію розвитку інклюзивного навчання (08.06.2024). URL: <https://nus.org.ua/2024/06/08/v-ukrayini-shvalyly-natsionalnu-stratehiyu-rozvytku-inklyuzyvnoho-navchannya-shhonyona-peredbachaye/>
11. British Journal of Special Education. (2023). Аналіз використання диференційованих модулів робототехніки. URL: <https://nasenjournals.onlinelibrary.wiley.com/journal/14678578>
12. Special educational needs in England. URL: <https://explore-education-statistics.service.gov.uk/find-statistics/special-educational-needs-in-england/2024-25>
13. Плужник О. Впровадження STEM-освіти в інклюзивне середовище Нової української школи. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2020. № 1(90). С. 61-66. DOI: <https://doi.org/10.33189/ectu.v1i90.18>
14. Жигайло О.О. Особливості застосування STEM-підходу в освітньому процесі початкової школи. *Фізико-математична освіта*. 2021. Випуск 3(29). С. 58-62. URL: <https://fmo-journal.org/index.php/fmo/article/view/62>
15. Горбенко С. Л., Василяшко І. П. Розвиток напрямів STEM-освіти в системі інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2020. Вип. 16(1). С. 81-91. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2020_16\(1\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2020_16(1)_9).